

**ДОНЕЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА ТА СОЦІАЛЬНОГО
МЕНЕДЖМЕНТУ**

КАФЕДРА ДЕРЖАВНО-ПРАВОВИХ ДИСЦИПЛІН

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО

Галузь знань 08 Право
Спеціальність 081 Право
Освітній рівень перший (бакалаврський)
Освітньо-професійна програма «Право»
Шифр за ОПІ: ОК 16

Мова навчання: українська

Розробник:

Олена ОДИНЦОВА – завідувач кафедри державно-правових дисциплін ННІ права та соціального менеджменту, к.ю.н., доцент

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри державно-правових дисциплін.

Протокол № 1 від «01» вересня 2025 р.

**Завідувач кафедри
державно-правових
дисциплін**

Олена ОДИНЦОВА

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Право» «01» вересня 2025 р.

Гарант ОПП

Ольга БОНДАРЕНКО

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми освітньої компоненти**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача

1. ВСТУП

1.1. Опис освітньої компоненти

Найменування показників	Характеристика освітньої компоненти	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Статус навчальної дисципліни:	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Рік підготовки:	2-й	2-й
Семестр:	3-4-й	3-4-й
Кількість кредитів ЄКТС / годин	11/ 330	11/ 330
Модулів:	1	
Змістових модулів:	11	11
Лекції:	52 години	26 годин
Семінарські:	18 годин	10 годин
Практичні:	40 годин	20 годин
Самостійна робота:	220 годин	274 години
Індивідуальні завдання (курсова робота):	не передбачено	
Підсумковий семестровий контроль:	залік, екзамен	
Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:	1:2	1:5

1.2. Мета та завдання освітньої компоненти

Мета: формування та розвиток компетентностей, необхідних для розуміння природи, функцій та системи кримінального права, а також механізму кримінально-правового регулювання суспільних відносин. Навчання за програмою передбачає підготовку фахівців, які, керуючись принципом верховенства права, здатні професійно застосовувати на практиці здобуті загальнонаукові та юридичні знання, вільно орієнтуватися у правових інститутах такої базової галузі права як кримінальне право.

Завдання: активізувати знання із загальної та особливої частин кримінального права; узагальнити правові знання з урахуванням досягнень сучасної юридичної науки і вимог, що висувуються до правника у сфері кримінально-правових відносин; розвивати пізнавальну активність, творче мислення, уміння аналізувати нормативно-правові акти й інші джерела права; розвивати навички самостійного аналізу кримінально-правових явищ, уміння застосовувати отримані знання з кримінального права при оцінці конкретних ситуацій, що виникають у ході практичної діяльності; формувати переконання і ціннісні орієнтації відповідно до загальнолюдських цінностей і ідеології правової держави; сприяти формуванню поважного ставлення до кримінального закону як важливого засобу захисту прав, свобод і законних інтересів людини, інтересів суспільства і держави від кримінально протиправних посягань.

1.3. Передумови для вивчення освітньої компоненти

Вивченню кримінального права має передувати вивчення таких освітніх компонент: юридична логіка, теорія держави і права, конституційне право,

На основі розгляду кримінального права вивченню підлягають такі освітні компоненти: кримінологія, кримінальний процес, криміналістика, оперативно-розшукова діяльність, кримінально-виконавче право, кримінально-правова кваліфікація

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНЬОЮ КОМПОНЕНТОЮ

	ПРН 1	ПРН 2	ПРН 5	ПРН 6	ПРН 13	ПРН 14	ПРН 22	ПРН 23
Вміти орієнтуватись у ситуації кримінально-правового конфлікту, наводити її аргументовану кримінально-правову оцінку, визначати заходи кримінально-правового впливу щодо сторін конфлікту	+	+	+	+	+	+	+	
Знати й розуміти особливості застосування норм Конституції України при кримінально-правовій оцінці ситуації (кримінально-правового конфлікту) та визначенні заходів кримінально-правового впливу щодо сторін конфлікту (за наявності підстав)	+		+	+	+		+	
Знати й розуміти особливості застосування норм чинного кримінального закону та галузевого законодавства, на норми якого відсилають положення Кримінального кодексу України при кримінально-правовій оцінці ситуації (кримінально-правового конфлікту) та визначенні заходів кримінально-правового впливу щодо сторін конфлікту (за наявності підстав)	+		+	+	+	+	+	+
Знати та розуміти міжнародні стандарти прав людини, положення Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практику Європейського суду з прав людини як джерел кримінального права.		+	+	+	+		+	+
Вміти приймати правильні процесуальні рішення на підставі здійсненої кримінально-правової оцінки ситуації (кримінально-правового конфлікту)	+	+	+	+	+		+	+
Розуміти значення кримінальної статистики для розуміння соціальної обумовленості криміналізації / декриміналізації певних діянь та запровадження тих чи інших заходів кримінально-правового впливу	+				+	+	+	

3. СТРУКТУРА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	Денна					Заочна				
	усього	у тому числі				усь ого	у тому числі			
		Л	С	П	СР		Л	С	П	СР
1	2	3	4	5	7	8	9	10	11	12
Модуль										
Змістовий модуль 1. Вступ до кримінального права										
Тема 1. Кримінальне право як самостійна галузь права, законодавства, науки та навчальної дисципліни	8	2			6					6
Тема 2. Джерела кримінального права	6		2		4					4
Тема 3. Кримінальне правопорушення	8	2		2	4		2		2	6
Тема 4. Система заходів кримінально-правового впливу	8	2			6			2		6
Усього за ЗМ 1	30	6	2	2	20		2	2	2	22
Змістовий модуль 2. Склад кримінального правопорушення										
Тема 5. Склад кримінального правопорушення	6	2		2	4		2			8
Тема 6. Об'єкт складу кримінального правопорушення	6		2		4					6
Тема 7. Об'єктивна сторона складу кримінального правопорушення	6	2			4			2		6
Тема 8. Суб'єкт складу кримінального правопорушення	6		2		4					6
Тема 9. Суб'єктивна сторона складу кримінального правопорушення	6	2		2	4				2	8
Усього за ЗМ 2	34	6	4	4	20		2	2	2	34
Змістовий модуль 3. Спеціальні форми кримінального правопорушення. Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння										
Тема 10. Стадії вчинення кримінального правопорушення	8			2	6		2			8
Тема 11. Співучасть у кримінальному правопорушенні	8	2		2	4			2		6
Тема 12. Множинність кримінальних правопорушень	8	2		2	6				2	6
Тема 13. Обставини, що	6			2	4					6

виключають кримінальну протиправність діяння										
Усього за ЗМ 3	30	4		8	20		2	2	2	26
Змістовий модуль 4. Основні заходи кримінально-правового впливу										
Тема 14. Покарання та його види	6	2			4		2			6
Тема 15. Призначення покарання	6			2	4		2			8
Тема 16. Звільнення від кримінальної відповідальності	10	2	2		6					6
Тема 17. Звільнення від покарання та його відбування	8			2	6			2		8
Усього за ЗМ 4	30	4	2	4	20		4	2		28
Змістовий модуль 5. Додаткові заходи кримінально-правового впливу										
Тема 18. Судимість	8	2		2	4		2			4
Тема 19. Інші заходи кримінально-правового характеру	8		2		6				2	6
Тема 20. Заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб	8		2		6					6
Тема 21. Особливості кримінально-правового впливу на неповнолітніх	8	2			4					4
Усього за ЗМ 5	30	4	4	2	20		2		2	20
<i>Усього годин по загальній частині</i>	<i>156</i>	<i>24</i>	<i>12</i>	<i>20</i>	<i>100</i>		<i>12</i>	<i>6</i>	<i>8</i>	<i>130</i>
Залік										
Змістовий модуль 6. Кримінальні правопорушення проти людини										
Тема 22. Кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я особи	8	2	2		4				2	4
Тема 23. Кримінальні правопорушення проти волі, честі та гідності особи	6			2	4		2			6
Тема 24. Кримінальні правопорушення проти статевої свободи та статевої недоторканності особи	6	2			4					6
Тема 25. Кримінальні правопорушення проти виборчих та особистих прав і свобод людини і громадянина	6		2		4					4
Усього за ЗМ 6	26	4	4	2	16		2		2	20
Змістовий модуль 7. Кримінальні правопорушення проти держави та її авторитету										
Тема 26. Кримінальні правопорушення проти	13	2		2	9		2		2	12

основ національної безпеки та кримінальні правопорушення проти безпеки держави										
Тема 27. Кримінальні правопорушення проти порядку управління (авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян) та кримінальні правопорушення проти журналістів	13	2		2	9					12
Усього за ЗМ 7	26	4		4	18		2		2	24
Змістовий модуль 8. Військові кримінальні правопорушення та кримінальні правопорушення проти миру та безпеки людства										
Тема 28. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку несення військової служби	11	2			9			2		9
Тема 29. Кримінальні правопорушення проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку	13	2		2	9		2			9
Усього за ЗМ 8	24	4		2	18		2	2		18
Змістовий модуль 9. Кримінальні правопорушення проти суспільства										
Тема 30. Кримінальні правопорушення проти довілля	10	2			8					8
Тема 31. Кримінальні правопорушення проти громадського порядку та моральності	8	2		2	4				2	6
Тема 32. Кримінальні правопорушення проти здоров'я населення	8	2	2		4		2			6
Усього за ЗМ 9	26	6	2	2	16		2		2	20
Змістовий модуль 10. Кримінальні правопорушення проти загальних (спільних) інтересів людини, суспільства та держави										
Тема 33. Кримінальні правопорушення проти власності	10	2		2	6		2			8
Тема 34. Кримінальні правопорушення у сфері господарської та пов'язаної з нею діяльності	8			2	6				2	6
Тема 35. Кримінальні правопорушення у сфері використання комп'ютерів, комп'ютерних систем і	8	2		2	4					4

мереж та мереж електрозв'язку										
Усього за ЗМ 10	24	4		4	16		2		2	18
Змістовий модуль 11. Кримінальні правопорушення проти порядку здійснення службової та професійної діяльності										
Тема 36. Кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної із наданням публічних послуг. Корупційні кримінальні правопорушення та кримінальні правопорушення, що пов'язані з корупцією	14	2		2	10		2			10
Тема 37. Кримінальні правопорушення проти правосуддя	11			2	9				2	9
Усього за ЗМ 11	25	2		4	19		2		2	19
Змістовий модуль 12. Кримінальні правопорушення проти громадської безпеки										
Тема 38. Кримінальні правопорушення проти загальної громадської безпеки	8	2		2	4		2			12
Тема 39. Кримінальні правопорушення проти безпеки виробництва	9				9				2	9
Тема 40. Кримінальні правопорушення проти безпеки руху та експлуатації транспорту	6	2			4					4
Усього за ЗМ 12	23	4	4	2	17		2		2	25
Усього годин за II півріччя	174	28	18	20	120		14	4	12	144
Екзамен										
Разом:	330	52	58		220	330	26	10	20	274

4. ПРОГРАМА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

Змістовий модуль 1. Вступ до кримінального права

Тема 1. Кримінальне право як самостійна галузь права, законодавства, науки та навчальної дисципліни.

1. Специфіка кримінально-правової галузі. Ключові категорії кримінального права. Історія кримінального права та його подальший розвиток. Характерні риси сучасного кримінального права.

2. Поняття кримінального права. Поняття кримінального права як галузі права. Поняття кримінального права як галузі законодавства. Поняття кримінального права як науки. Поняття кримінального права як навчальної

дисципліни.

3. Предмет і метод кримінального права. Предмет кримінального права та відносини, що його складають. Імперативний метод кримінально-правового регулювання. Диспозитивний метод кримінально-правового регулювання.

4. Завдання (функції) кримінального права. Охоронна функція. Регулятивна функція. Превентивна функція. Правовідновлювальна функція. Виховна функція.

5. Система кримінального права. Система кримінального права як галузі права. Система кримінального права як галузі законодавства. Взаємозв'язок норм Загальної та Особливої частин кримінального закону.

6. Кримінальне право в системі національного права. Взаємозв'язок кримінального права із філософією, соціологією, кримінологією, конституційним та міжнародним правом, кримінально-процесуальним і кримінально-виконавчим правом, адміністративним і цивільним правом, іншими галузями. Вплив галузей публічного та приватного права, політичних, релігійних і моральних норм на кримінальне право.

7. Принципи кримінального права. Каталог принципів кримінального права. Принцип верховенства права в кримінальному праві. Принцип юридичної визначеності. Принцип законності. Принцип рівності перед законом. Принцип вини. Принцип особистого характеру кримінальної відповідальності. Принцип індивідуалізації відповідальності. Принцип справедливості. Принцип гуманізму. Принцип невідворотності кримінальної відповідальності.

8. Кримінально-правова політика. Сучасна кримінально-правова політика України, її основні напрями. Суб'єкти формування та реалізації кримінально-правової політики. Вплив на неї процесів європеїзації та глобалізації. Уніфікація, рецепція, адаптація та гармонізація кримінального законодавства України із кримінальним законодавством Європейського Союзу. Реформи кримінального права.

9. Сучасна наука кримінального права. Методи науки кримінального права. Розвиток науки кримінального права. Наступництво в кримінально-правовій науці. Розроблення наукою основних доктрин, принципів та інститутів кримінального права. Вплив науки кримінального права на законотворчу та правозастосовну діяльність.

Тема 2. Джерела кримінального права.

1. Поняття та види джерел кримінального права. Поняття джерел кримінального права. Види джерел кримінального права. Конституція України. Міжнародні договори, загальновизнані принципи і норми міжнародного права (звичаї, прецеденти). Імплементация положень міжнародних договорів до національного законодавства. Кримінальне законодавство як основна форма існування кримінального права України. Нормативно-правові акти регулятивного законодавства як джерело кримінального права. Судова практика (рішення Конституційного Суду України, рішення Європейського суду з прав людини, правові позиції Верховного Суду в Україні). Кримінально-правова доктрина.

2. Місце кримінального закону в системі джерел кримінального права. Закон про кримінальну відповідальність. Кримінальний закон (кримінальне законодавство. КК України 2001 р. та його загальна характеристика. Ознаки

кримінального закону. Структура кримінального закону. Стаття закону про кримінальну відповідальність. Логіка, стилістика, мова і термінологія закону про кримінальну відповідальність. Диспозиції та санкції статей кримінального закону, їхні види.

3. Чинність (дія) кримінального закону у часі. Поняття дії кримінального закону у часі. Час вчинення кримінального правопорушення. Оприлюднення закону. Набрання чинності кримінальним законом. Перспективна дія кримінального закону. Ретроактивна дія кримінального закону. Ультраактивна дія кримінального закону.

4. Чинність (дія) кримінального закону у просторі та за колом осіб. Принципи дії закону про кримінальну відповідальність в просторі: територіальний, громадянства, універсальний, реальний. Місце вчинення кримінального правопорушення. Визначення меж території України.

5. Кримінально-правові питання екстрадиції. Кримінально-правові аспекти міжнародного співробітництва в протидії кримінально протиправній діяльності. Правові наслідки засудження особи за межами України. Видача і передача особи, яка вчинила кримінальне правопорушення (екстрадиція). Підстави та кримінально-правові наслідки видачі чи передачі особи, яка вчинила кримінальне правопорушення, з іншої держави до України. Підстави та кримінально-правові наслідки врахування вироку суду іноземної держави. Правові підстави видачі і передачі особи, яка вчинила кримінальне правопорушення, з України до іншої держави.

6. Тлумачення кримінального закону. Поняття та зміст тлумачення кримінального закону. Суб'єкти тлумачення кримінального закону. Способи тлумачення кримінального закону. Тлумачення кримінального закону за обсягом. Значення правових принципів для тлумачення кримінального закону.

Тема 3. Кримінальне правопорушення

1. Соціальна та правова природа кримінального правопорушення. Кримінальне правопорушення і кримінально протиправна діяльність (злочинність). Сучасна структура кримінально протиправної діяльності (злочинності) в Україні. Залежність поняття кримінального правопорушення від соціально-економічних відносин, що існують в суспільстві на тому чи іншому етапі розвитку. Історично мінливий характер поняття кримінального правопорушення. Злочин і кримінальний проступок. Злочин і кримінальне правопорушення. Криміналізація та декриміналізація суспільно небезпечних діянь.

2. Поняття і ознаки кримінального правопорушення. Основні підходи до визначення поняття кримінального правопорушення. Визначення понять кримінального правопорушення, злочину та кримінального проступку за КК України. Доктринальні ознаки кримінального правопорушення: суспільна небезпека (її характер та ступінь), протиправність, винність (об'єктивне та суб'єктивне вміння), караність. Зміст цих ознак.

3. Малозначність діяння. Поняття малозначності діяння. Ознаки малозначності. Відмежування малозначності діяння від суміжних явищ.

4. Класифікація кримінальних правопорушень. Види кримінальних правопорушень. Критерії класифікації злочинів. Класифікація злочинів за ступенем тяжкості та її правове значення.

5. Відмежування кримінального правопорушення від інших правопорушень та від правомірної поведінки. Поняття правопорушення. Види правопорушень. Місце кримінального правопорушення серед інших правопорушень, їхні спільні риси. Критерії розмежування кримінального правопорушення та інших видів правопорушень.

Тема 4. Система заходів кримінально-правового впливу

1. Поняття та загальна характеристика системи заходів кримінально-правового впливу. Правовий вплив на кримінальне правопорушення та правовий вплив за відсутності складу кримінального правопорушення. Основні та допоміжні заходи кримінально-правового впливу. Каральні та некаральні заходи кримінально-правового впливу. Примус та заохочення як парні способи реалізації кримінально-правового впливу. Заходи кримінально-правового впливу, які застосовують у межах кримінальної відповідальності та поза нею. Запровадження спеціальної конфіскації як самостійного заходу кримінально-правового характеру. Установлення заходів кримінально-правового характеру до юридичних осіб.

2. Кримінальна відповідальність як основний захід кримінально-правового впливу. Кримінальна відповідальність як різновид юридичної відповідальності. Поняття та ознаки кримінальної відповідальності. Особливості кримінальної відповідальності, що відрізняють її від інших видів юридичної відповідальності. Момент виникнення та припинення кримінальної відповідальності. Форми реалізації кримінальної відповідальності. Підстава кримінальної відповідальності. Кримінальна відповідальність та кримінально-правові відносини. Суб'єкти та зміст кримінально-правових відносин.

Змістовий модуль 2. Склад кримінального правопорушення

Тема 5. Склад кримінального правопорушення

1. Поняття та елементи складу кримінального правопорушення. Поняття, структура і значення складу кримінального правопорушення. Елементи (об'єкт складу кримінального правопорушення, об'єктивна сторона складу кримінального правопорушення, суб'єкт складу кримінального правопорушення, суб'єктивна сторона складу кримінального правопорушення). Основні та факультативні ознаки складу кримінального правопорушення. Функції складу кримінального правопорушення. Співвідношення понять кримінального правопорушення і складу кримінального правопорушення.

2. Види складів кримінального правопорушення. Класифікація за ступенем суспільної небезпечності. Класифікація за способом описання ознак складу кримінального правопорушення в кримінальному законі. Класифікація залежно від конструкції об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення.

Тема 6. Об'єкт складу кримінального правопорушення

1. Поняття і значення об'єкта кримінального правопорушення. Теорії визначення об'єкта кримінального правопорушення. Ознаки і класифікація об'єктів кримінального правопорушення. Механізм спричинення шкоди об'єкту кримінального правопорушення. Загальний об'єкт кримінального правопорушення, його значення. Родовий та видовий об'єкти кримінального правопорушення та їхнє значення. Безпосередній об'єкт кримінального

правопорушення, його значення. Основний та додатковий об'єкти кримінального правопорушення, їхнє значення.

2. Предмет кримінального правопорушення як ознака складу кримінального правопорушення. Поняття предмета кримінального правопорушення та його ознаки. Предмет кримінального правопорушення та його співвідношення з об'єктом кримінального правопорушення. Установлення предмету кримінального правопорушення.

3. Потерпілий від кримінального правопорушення як ознака складу кримінального правопорушення. Поняття потерпілого від кримінального правопорушення та його ознаки. Потерпілий від кримінального правопорушення та його співвідношення з об'єктом кримінального правопорушення. Установлення потерпілого від кримінального правопорушення.

Тема 7. Об'єктивна сторона складу кримінального правопорушення

1. Поняття і значення об'єктивної сторони кримінального правопорушення. Значення об'єктивної сторони кримінального правопорушення. Ознаки об'єктивної сторони кримінального правопорушення. Обов'язкові та факультативні ознаки об'єктивної сторони кримінального правопорушення.

2. Суспільно небезпечне діяння. Поняття та ознаки суспільно небезпечного діяння як обов'язкової ознаки об'єктивної сторони кримінального правопорушення. Форми діяння, активний (дія) й пасивний (бездіяльність) характер поведінки. Випадки, за яких усвідомлене діяння не є вираженням волі особи, що його вчинила (нездоланна сила; фізичний або психічний примус; гіпноз; мимоволі рефлекторні рухи людини).

3. Суспільно небезпечні наслідки. Поняття та значення суспільно небезпечних наслідків. Реальна шкода та створення загрози заподіяння шкоди (делікт безпеки). Позначення суспільно небезпечних наслідків у кримінальному законі.

4. Причинний зв'язок. Специфіка причинового зв'язку у кримінальному праві, його види та правила встановлення. Необхідний причинний зв'язок. Випадковий причинний зв'язок.

6. Інші, крім наслідків і причинового зв'язку, факультативні ознаки об'єктивної сторони кримінального правопорушення. Спосіб. Місце. Час. Знаряддя. Засоби. Обстановка.

Тема 8. Суб'єкт складу кримінального правопорушення

1. Поняття суб'єкта кримінального правопорушення, його ознаки та види. Ознаки, що характеризують суб'єкта кримінального правопорушення як елемент складу кримінального правопорушення (особа фізична, осудна, яка досягла певного віку). Співвідношення понять «суб'єкт [кримінального] правопорушення» та «особа правопорушника». Загальний та спеціальний суб'єкти кримінального правопорушення. Проблема визнання юридичних осіб суб'єктами кримінального правопорушення в науці кримінального права.

2. Вік, із досягненням якого може наставати кримінальна відповідальність. Знижений вік кримінальної відповідальності. Особливості визначення віку кримінальної відповідальності за відсутності офіційних даних про вік особи. Вік кримінальної відповідальності у законодавстві зарубіжних держав.

3. Осудність та неосудність. Медичний та юридичний критерії осудності.

Співвідношення осудності та дієздатності. Презумпція психічного здоров'я. Медичний та юридичний критерії неосудності. Значення медичного критерію для визнання особи неосудною. Характеристика інтелектуальної та вольової ознак юридичного критерію неосудності та їхнє співвідношення. Наслідки визнання особи неосудною. Обставини, що знижують здатність усвідомлювати свої дії або керувати ними: сильне душевне хвилювання, стан сп'яніння, вплив лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції, тощо. Їх правові наслідки. Обмежена осудність. Медичний та юридичний критерії обмеженої осудності.

4. Спеціальний суб'єкт кримінального правопорушення. Поняття спеціального суб'єкта кримінального правопорушення, його ознаки і види.

Тема 9. Суб'єктивна сторона складу кримінального правопорушення

1. Поняття і ознаки суб'єктивної сторони кримінального правопорушення. Специфіка встановлення суб'єктивної сторони кримінального правопорушення. Ознаки, що характеризують суб'єктивну сторону кримінального правопорушення як елемент складу кримінального правопорушення (вина, мотив, мета, емоції). Кримінально-правове значення суб'єктивної сторони кримінального правопорушення. Суб'єктивне ставлення у вину та сувора відповідальність.

2. Поняття вини та її форми. Поняття вини. Вина та осудність. Умисел та необережність як форми вини. Поняття та види умислу. Інтелектуальний і вольовий моменти умислу. Критерії відмежування непрямого умислу від прямого. Поняття та види необережності. Інтелектуальний і вольовий моменти необережності. Відмежування недбалості від інших форм вини і від випадку («казусу»). Подвійна форма вини.

3. Факультативні ознаки суб'єктивної сторони кримінального правопорушення. Мотив. Мета. Емоційний стан.

4. Кримінально-правова помилка. Поняття та види кримінально-правової помилки. Юридична і фактична помилка. Їхній вплив на вину та кримінальну відповідальність.

Змістовий модуль 3. Спеціальні форми кримінального правопорушення. Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння

Тема 10. Стадії вчинення кримінального правопорушення

1. Поняття, види та значення стадій вчинення кримінального правопорушення. Закінчене та незакінчене кримінальне правопорушення. Поняття закінченого кримінального правопорушення. Визначення моменту закінчення кримінальних правопорушень з матеріальним, формальним і усіченим складом. Поняття незакінченого кримінального правопорушення, його види та відмінність від закінченого. Підстави та межі кримінальної відповідальності за незакінчене кримінального правопорушення. Особливості кваліфікації незакінченого кримінального правопорушення.

2. Готування до кримінального правопорушення. Поняття та ознаки готування до кримінального правопорушення. Види готування до кримінального правопорушення. Особливості відповідальності за готування до кримінального правопорушення. Відмежування готування до кримінального правопорушення

від виявлення наміру («голоного умислу») та замаху на кримінальне правопорушення. Кримінально-правове значення виявлення наміру («голоного умислу»). Відмежування виявлення наміру («голоного умислу») від кримінально караних погроз та закликів.

3. Замах на кримінальне правопорушення. Поняття та ознаки замаху на кримінальне правопорушення. Види замаху на кримінальне правопорушення (закінчений і незакінчений). Непридатний замах: його види та значення. Відмежування замаху на кримінальне правопорушення від готування до кримінального правопорушення та закінченого кримінального правопорушення.

4. Добровільна відмова від доведення кримінального правопорушення до кінця та її значення. Поняття та ознаки добровільної відмови при незакінченому кримінальному правопорушенні. Підстави й умови виключення кримінальної відповідальності через добровільну відмову. Наслідки добровільної відмови від доведення кримінального правопорушення до кінця. Відмінність добровільної відмови від дійового каяття.

Тема 11. Співучасть у кримінальному правопорушенні

1. Поняття, ознаки та значення співучасті у кримінальному правопорушенні. Поняття співучасті у кримінальному правопорушенні. Об'єктивні ознаки співучасті. Суб'єктивні ознаки співучасті. Кримінальні правопорушення, при вчиненні яких співучасть не може мати місця. Відмінність співучасті від необережного співзаподіяння. Значення співучасті у кримінальному правопорушенні для вирішення питань кримінально-правового характеру. Підстави та межі кримінальної відповідальності співучасників. Особливості кваліфікації дій співучасників. Особливості добровільної відмови співучасників.

2. Види співучасників. Поняття та види співучасників. Виконавець (співвиконавець). Організатор. Підбурювач. Пособник.

3. Форми співучасті. Поняття та значення форм співучасті в кримінальному праві. Проста співучасть (співвиконавство). Складна співучасть (співучасть з розподілом ролей). Вчинення кримінального правопорушення групою осіб без попередньої змови. Вчинення кримінального правопорушення групою осіб за попередньою змовою. Вчинення кримінального правопорушення організованою групою. Вчинення кримінального правопорушення злочинною організацією. Відмінність групи осіб за попередньою змовою від організованої групи, організованої групи від злочинної організації.

4. Спеціальні питання відповідальності за співучасть у кримінальному правопорушенні. Співучасть у кримінальному правопорушенні зі спеціальним суб'єктом. Провокація кримінального правопорушення. Екセス виконавця (співучасника). Невдале підбурювання або пособництво.

5. Причетність до кримінального правопорушення. Поняття та ознаки причетності до кримінального правопорушення, її види. Відмежування причетності від співучасті.

Тема 12. Множинність кримінальних правопорушень

1. Поняття множинності кримінальних правопорушень, її ознаки. Поняття та ознаки множинності кримінальних правопорушень за кримінальним правом України. Кримінально-правове значення множинності кримінальних правопорушень. Види множинності кримінальних правопорушень.

2. Одиничне кримінальне правопорушення як складова множинності кримінальних правопорушень. Поняття одиничного кримінального правопорушення, його види. Просте одиничне кримінальне правопорушення. Ускладнене одиничне кримінальне правопорушення (триваюче, продовжуване, складене).

3. Повторність кримінальних правопорушень. Поняття повторності кримінальних правопорушень, її ознаки. Види повторності кримінальних правопорушень. Відмежування повторності від інших видів множинності кримінальних правопорушень. Особливості правової оцінки повторності кримінальних правопорушень. Правові наслідки повторності кримінальних правопорушень.

4. Сукупність кримінальних правопорушень. Поняття сукупності кримінальних правопорушень, її ознаки. Види сукупності кримінальних правопорушень. Відмежування сукупності від інших видів множинності кримінальних правопорушень і складених кримінальних правопорушень. Правові наслідки сукупності кримінальних правопорушень.

5. Рецидив кримінальних правопорушень. Поняття рецидиву кримінальних правопорушень, її ознаки. Види рецидиву кримінальних правопорушень. Відмежування рецидиву від інших видів множинності кримінальних правопорушень. Правові наслідки рецидиву кримінальних правопорушень.

Тема 13. Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння

1. Поняття, ознаки та види обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння. Соціально-правова природа цих обставин. Кримінально-правове значення обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння. Відмежування обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння, від суміжних явищ.

2. Необхідна оборона. Поняття, ознаки та соціальне значення необхідної оборони. Право на необхідну оборону як суб'єктивне право. Умови правомірності необхідної оборони (щодо посягання та щодо захисту від суспільно небезпечного посягання). Спеціальні види необхідної оборони. Перевищення меж необхідної оборони. Заподіяння шкоди пристроями, які діють автоматично.

3. Уявна оборона. Поняття, ознаки та соціальне значення уявної оборони. Умови правомірності уявної оборони. Фактична помилка при уявній обороні. Особливості правових наслідків уявної оборони.

4. Затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення. Поняття, ознаки та соціальне значення затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення. Умови правомірності такого затримання. Перевищення меж заподіяння шкоди особі, яка вчинила кримінальне правопорушення, при його затриманні.

5. Крайня необхідність. Поняття, ознаки та соціальне значення крайньої необхідності. Умови правомірності крайньої необхідності. Відмежування крайньої необхідності від необхідної оборони. Перевищення меж крайньої необхідності.

6. Фізичний або психічний примус. Поняття та ознаки фізичного або психічного примусу. Переборний та непереборний фізичний примус. Умови

правомірності за фізичного або психічного примусу.

7. Виконання наказу або розпорядження. Поняття та ознаки виконання наказу або розпорядження. Законний наказ. Умови правомірності виконання наказу або розпорядження. Перевищення меж при виконанні законного наказу.

8. Діяння, пов'язане з ризиком. Поняття та ознаки діяння, пов'язаного з ризиком. Виправданий ризик. Умови правомірності діяння, пов'язаного з ризиком. Перевищення меж при вчиненні діяння, пов'язаного з ризиком.

9. Виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття кримінально протиправної діяльності, організованої групи чи злочинної організації. Поняття та ознаки виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття кримінально протиправної діяльності, організованої групи чи злочинної організації. Умови правомірності виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття кримінально протиправної діяльності, організованої групи чи злочинної організації. Перевищення межі заподіяння шкоди при виконанні спеціального завдання.

10. Виконання обов'язку щодо захисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України. Поняття та ознаки виконання обов'язку щодо захисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України. Захисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України. Умови правомірності виконання обов'язку щодо захисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України.

Змістовий модуль 4. Основні заходи кримінально-правового впливу

Тема 14. Покарання та його види

1. Поняття і мета покарання. Поняття та ознаки покарання, його соціально-правова природа. Теорії покарання. Місце покарання в системі заходів кримінально-правового впливу. Покарання у змісті кримінальної відповідальності. Мета покарання та її складові (кара, виправлення, спеціальна превенція, загальна превенція). Правові наслідки ухилення від покарання.

2. Система покарань. Системна єдність та взаємоузгодженість покарань. Елементи системи покарань. Правове значення системи покарань. Загальні та спеціальні види покарань. Покарання, пов'язані з ізоляцією від суспільства, та не пов'язані з ізоляцією від суспільства. Строкові та безстрокові (одноактні) види покарань.

3. Класифікація покарань. Основні покарання: громадські роботи, виправні роботи, службові обмеження для військовослужбовців, арешт, обмеження волі, тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців, позбавлення волі на певний строк, довічне позбавлення волі. Додаткові покарання: позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу та конфіскація майна. Покарання, які можуть застосовуватися як основні або як додаткові (змішані): штраф і позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю.

Тема 15. Призначення покарання

1. Поняття та значення призначення покарання. Поняття призначення покарання. Принципи призначення покарання. Загальні засади призначення покарання. Спеціальні засади призначення покарання. Правила складання покарань і зарахування строку попереднього ув'язнення.

2. Загальні засади призначення покарання. Призначення покарання у межах, установлених у санкції статті (санкції частини статті) Особливої частини КК. Призначення покарання відповідно до положень Загальної частини КК. Призначення покарання з урахуванням ступеня тяжкості вчиненого кримінального правопорушення. Призначення покарання з урахуванням особи винного. Призначення покарання з урахуванням обставин, що пом'якшують та обтяжують покарання. Обставини, які пом'якшують покарання. Обставини, які обтяжують покарання.

3. Спеціальні засади призначення покарання. Призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом. Призначення покарання за наявності обставин, що пом'якшують покарання. Особливості призначення покарання за незакінчене кримінальне правопорушення. Особливості призначення покарання за кримінальне правопорушення, вчинене у співучасті. Особливості призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень та сукупністю вироків.

Тема 16. Звільнення від кримінальної відповідальності

1. Поняття та види звільнення від кримінальної відповідальності. Поняття, ознаки, значення та правові наслідки звільнення від кримінальної відповідальності. Види звільнення від кримінальної відповідальності. Умови звільнення від кримінальної відповідальності. Порядок звільнення від кримінальної відповідальності. Відмежування звільнення від кримінальної відповідальності від виправдання особи та визнання її невинуватою у кримінальному правопорушенні. Співвідношення звільнення від кримінальної відповідальності і звільнення від покарання та його відбування.

2. Загальні види звільнення від кримінальної відповідальності. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з дійовим каяттям (щире каяття; активне сприяння розкриттю кримінального правопорушення; відшкодування завданих збитків та усунення заподіяної шкоди). Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з примиренням винного з потерпілим (співвідношення звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з примиренням винного з потерпілим з укладенням угоди про примирення; потерпілий; медіація). Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з передачею особи на поруки. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із зміною обстановки. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності (давність; зупинення та переривання строків давності).

Тема 17. Звільнення від покарання та його відбування

1. Загальна характеристика звільнення від покарання та його відбування. Поняття та значення звільнення від покарання та його відбування. Співвідношення звільнення від кримінальної відповідальності й звільнення від покарання та його відбування. Види звільнення від покарання та його відбування. Передумови, підстави та кримінально-правові наслідки звільнення від покарання та звільнення від відбування покарання. Порядок звільнення від покарання та його відбування.

2. Звільнення від (відбування) покарання. Звільнення від покарання внаслідок втрати особою суспільної небезпечності. Звільнення від покарання у зв'язку з давністю притягнення до кримінальної відповідальності. Звільнення від відбування покарання з випробуванням.

3. Звільнення від подальшого відбування покарання. Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання. Звільнення від відбування покарання вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років. Звільнення від покарання на підставі акту про помилування. Звільнення від відбування покарання у зв'язку з прийняттям уповноваженим органом рішення про передачу засудженого для обміну як військовополоненого.

4. Заміна покарання іншим його видом. Заміна невідбутої частини покарання більш м'яким. Заміна покарання вагітним жінкам і жінкам, які мають дітей віком до трьох років.

5. Звільнення від відбування покарання та його подальшого відбування. Звільнення від призначеного покарання у зв'язку з усуненням караності діяння та пом'якшенням покарання. Звільнення від відбування покарання у зв'язку із закінченням строків давності виконання обвинувального вироку. Звільнення від покарання за хворобою. Звільнення від покарання за законом про амністію.

Змістовий модуль 5. Додаткові заходи кримінально-правового впливу

Тема 18. Судимість

1. Судимість як елемент кримінальної відповідальності. Поняття та значення судимості в кримінальному праві. Ознаки судимості. Мета судимості. Виникнення та припинення судимості.

2. Правові наслідки судимості. Кримінально-правові наслідки судимості. Загальноправові наслідки судимості.

3. Припинення судимості. Погашення судимості. Строки погашення судимості. Обчислення строків погашення судимості. Підстави переривання строків судимості та кримінально-правові наслідки такого переривання. Зняття судимості. Умови зняття судимості. Відмінність зняття судимості від погашення судимості.

Тема 19. Інші заходи кримінально-правового характеру

1. Примусові заходи медичного характеру. Поняття, ознаки та мета застосування примусових заходів медичного характеру. Особи, до яких застосовуються примусові заходи медичного характеру. Види примусових заходів медичного характеру та критерії їх призначення. Надання амбулаторної психіатричної допомоги в примусовому порядку. Госпіталізація до психіатричного закладу: із звичайним наглядом, з посиленням нагляду, із суворим наглядом. Продовження, зміна або припинення застосування примусових заходів медичного характеру. Зарахування часу застосування примусових заходів медичного характеру до строку покарання.

2. Примусове лікування. Підстави та умови застосування примусового лікування. Коло осіб, до яких застосовується примусове лікування. Спеціальні лікувальні заклади. Відмінність примусового лікування від примусових заходів медичного характеру.

3. Спеціальна конфіскація. Поняття спеціальної конфіскації. Кримінальні правопорушення, за умов вчинення яких застосовується спеціальна конфіскація. Випадки застосування спеціальної конфіскації. Відмежування спеціальної конфіскації від конфіскації майна.

4. Обмежувальні заходи. Обмежувальні заходи, що застосовуються до осіб, які вчинили домашнє насильство.

Тема 20. Заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб

1. Загальна характеристика заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб. Юридична особа як об'єкт кримінально-правового впливу. Відмінність кримінально-правового впливу на фізичних осіб від юридичних. Загальні правила застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру. Застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру за сукупністю кримінальних правопорушень.

2. Підстави для застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру. Види підстав застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру. Уповноважена особа юридичної особи. Інтереси юридичної особи.

3. Юридичні особи, до яких застосовуються заходи кримінально-правового характеру. Класифікація юридичних осіб, до яких застосовуються заходи кримінально-правового характеру. Юридичні особи, до яких заборонено застосовувати заходи кримінально-правового характеру.

4. Звільнення юридичної особи від застосування заходів кримінально-правового характеру. Підстави, передумови та наслідки звільнення юридичної особи від застосування заходів кримінально-правового характеру.

5. Заходи кримінально-правового характеру, які застосовуються до юридичних осіб. Види заходів кримінально-правового характеру, які застосовуються до юридичних осіб. Штраф. Конфіскація майна. Ліквідація.

Тема 21. Особливості кримінально-правового впливу на неповнолітніх

1. Кримінально-правовий вплив на неповнолітніх. Неповнолітній як об'єкт кримінально-правового впливу. Відмінність кримінально-правового впливу на неповнолітніх від повнолітніх. Головні особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх.

2. Особливості звільнення неповнолітніх від кримінальної відповідальності. Підстави, передумови та наслідки звільнення неповнолітніх від кримінальної відповідальності. Звільнення від кримінальної відповідальності із застосуванням примусових заходів виховного характеру. Примусові заходи виховного характеру.

3. Покарання, що застосовують до неповнолітніх. Види покарань, які застосовуються до неповнолітніх. Особливості змісту та порядку застосування цих покарань. Особливості призначення покарання неповнолітнім.

4. Особливості звільнення неповнолітніх від покарання та його відбування. Підстави, передумови та наслідки звільнення неповнолітніх від покарання та його відбування. Звільнення від покарання із застосуванням примусових заходів виховного характеру.

5. Припинення судимості щодо неповнолітніх. Особливості погашення судимості щодо осіб, які вчинили кримінальне правопорушення до досягнення ними вісімнадцятирічного віку. Тривалість строків погашення судимості щодо осіб, які вчинили кримінальне правопорушення до досягнення ними вісімнадцятирічного віку. Особливості зняття судимості щодо осіб, які вчинили кримінальне правопорушення до досягнення ними вісімнадцятирічного віку.

Змістовий модуль 6. Кримінальні правопорушення проти людини

Тема 22. Кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я особи

1. Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти життя і здоров'я особи. Життя і здоров'я як родовий об'єкт кримінальних правопорушень. Кримінальні правопорушення проти життя. Кримінальні правопорушення проти здоров'я. Кримінальні правопорушення, які ставлять у небезпеку життя та/або здоров'я, інші медичні Кримінальні правопорушення.

2. Кримінальні правопорушення проти життя. Поняття та види вбивств. Просте умисне вбивство. Умисне вбивство за обтяжуючих обставинах. Умисне вбивство за пом'якшуючих обставинах. Убивство через необережність. Проблеми криміналізації евтаназії, надання допомоги при самогубстві.

3. Кримінальні правопорушення проти здоров'я. Тілесні ушкодження та їхні види. Завдання фізичних та/або моральних страждань (удар, побої та інші насильницькі дії, що завдали фізичного болю; мордування; катування; погроза вбивством; доведення до замаху на самогубство; домашнє насильство). Зараження хворобами (невиліковною інфекційною хворобою; венеричною хворобою).

4. Кримінальні правопорушення, які ставлять у небезпеку життя та/або здоров'я, інші медичні кримінальні правопорушення. Невиконання або неналежне виконання обов'язків щодо охорони життя і здоров'я особи (поза медичною сферою): залишення в небезпеці; ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпеці; неналежне виконання професійних чи службових обов'язків щодо охорони життя і здоров'я дітей. Діяльність у медичній сфері, що ставить у небезпеку життя та/або здоров'я особи: неналежне виконання професійних обов'язків, що спричинило зараження невиліковною інфекційною хворобою; ненадання допомоги хворому; неналежне виконання професійних обов'язків медичним або фармацевтичним працівником; незаконне проведення абортів або стерилізації; порушення прав пацієнта; порушення порядку трансплантації органів чи тканин людини; незаконне проведення абортів або стерилізації; незаконна лікувальна діяльність; незаконне проведення дослідів над людиною; вилучення у людини органів чи тканин з метою трансплантації та незаконна торгівля ними; насильницьке донорство. Інші медичні кримінальні правопорушення: розголошення відомостей про проведення огляду на виявлення зараження невиліковною інфекційною хворобою та його результатів і незаконне розголошення лікарської таємниці.

Тема 23. Кримінальні правопорушення проти волі, честі та гідності особи

1. Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти волі, честі та гідності особи. Воля, честь та гідність як родовий об'єкт кримінальних правопорушень. Суспільна небезпека кримінальних правопорушень проти волі, честі та гідності особи. Проблема криміналізації образи та клевети.

2. Система кримінальних правопорушень проти волі, честі та гідності особи. Незаконне позбавлення волі або викрадення людини. Насильницьке зникнення. Захоплення заручників. Підміна дитини. Торгівля людьми. Експлуатація дитини. Використання малолітньої дитини для заняття

жебракством. Незаконне поміщення в психіатричний заклад. Примушування до шлюбу.

Тема 24. Кримінальні правопорушення проти статевої свободи та статевої недоторканості особи

1. Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканості особи. Статева свобода та статева недоторканість як родовий об'єкт кримінальних правопорушень. Суспільна небезпека кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканості особи. Види кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканості особи.

2. Система кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканості особи. Згвалтування. Сексуальне насильство. Примушування до вступу в статевий зв'язок. Вчинення дій сексуального характеру з особою, яка не досягла шістнадцятирічного віку. Розбещення неповнолітніх. Домагання дитини для сексуальних цілей.

Тема 25. Кримінальні правопорушення проти виборчих та особистих прав і свобод людини і громадянина

1. Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти виборчих та особистих прав і свобод людини і громадянина. Конституційні права і свободи громадянина як родовий об'єкт кримінальних правопорушень. Суспільна небезпека кримінальних правопорушень проти виборчих та особистих прав і свобод людини і громадянина. Класифікація кримінальних правопорушень проти виборчих та особистих прав і свобод людини і громадянина. Їх видові об'єкти.

2. Кримінальні правопорушення проти народного волевиявлення, інших виборчих прав громадян. Перешкоджання здійсненню виборчого права або права брати участь у референдумі, роботі виборчої комісії або комісії референдуму чи діяльності офіційного спостерігача. Надання неправдивих відомостей до органу ведення Державного реєстру виборців або інше несанкціоноване втручання в роботу Державного реєстру виборців. Незаконне використання виборчого бюлетеня, бюлетеня для голосування на референдумі, голосування виборцем, учасником референдуму більше одного разу, викрадення, пошкодження, приховування або знищення виборчого бюлетеня, бюлетеня для голосування на референдумі. Незаконне знищення або пошкодження виборчої документації або документації референдуму. Фальсифікація, підроблення, викрадення, пошкодження або знищення виборчої документації, документації референдуму, викрадення, пошкодження, приховування, знищення печатки виборчої комісії, комісії референдуму, виборчої скриньки, списку виборців чи учасників референдуму. Порушення таємниці голосування. Порушення порядку фінансування політичної партії, передвиборної агітації чи агітації референдуму. Підкуп виборця, учасника референдуму, члена виборчої комісії або комісії з референдуму.

3. Кримінальні правопорушення проти трудових та інших соціально-економічних прав людини. Перешкоджання законній діяльності професійних спілок, політичних партій, громадських організацій. Перешкоджання законній професійній діяльності журналістів. Грубе порушення законодавства про працю. Грубе порушення угоди про працю. Примушування до участі у страйку або

перешкоджання участі у страйку. Невиплата заробітної плати, стипендії, пенсії чи інших установлених законом виплат. Порушення права на отримання освіти. Порушення права на безоплатну медичну допомогу.

4. Кримінальні правопорушення проти рівноправності. Дискримінація (порушення рівноправності).

5. Кримінальні правопорушення проти недоторканності приватного життя особи. Порушення недоторканності житла. Порушення таємниці листування, телефонних розмов, телеграфної чи іншої кореспонденції, що передаються засобами зв'язку або через комп'ютер. Порушення недоторканності приватного життя.

6. Кримінальні правопорушення проти свободи совісті. Пошкодження релігійних споруд чи культових будинків. Незаконне утримання, осквернення або знищення релігійних святинь. Перешкоджання здійсненню релігійного обряду. Посягання на здоров'я людей під приводом проповідування релігійних віровчень чи виконання релігійних обрядів.

7. Кримінальні правопорушення у сфері охорони права на об'єкти інтелектуальної власності. Порушення авторського права і суміжних прав. Порушення прав на винахід, корисну модель, промисловий зразок, топографію інтегральної мікросхеми, сорт рослин, раціоналізаторську пропозицію.

8. Кримінальні правопорушення проти сім'ї і дітей. Ухилення від сплати аліментів на утримання дітей. Ухилення від сплати коштів на утримання непрацездатних батьків. Злісне невиконання обов'язків по догляду за дитиною або за особою, щодо якої встановлена опіка чи піклування. Зловживання опікунськими правами. Розголошення таємниці усиновлення (удочеріння). Незаконні дії щодо усиновлення (удочеріння).

Змістовий модуль 7. Кримінальні правопорушення проти держави та її авторитету

Тема 26. Кримінальні правопорушення проти основ національної безпеки та кримінальні правопорушення проти безпеки держави

1. Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти основ національної безпеки та кримінальні правопорушення проти безпеки держави. Безпека держави як родовий об'єкт кримінальних правопорушень. Суспільна небезпека кримінальних правопорушень проти основ національної безпеки та кримінальних правопорушень проти безпеки держави. Класифікація кримінальних правопорушень проти основ національної безпеки та кримінальних правопорушень проти безпеки держави. Видові об'єкти кримінальних правопорушень проти основ національної безпеки. Видові об'єкти кримінальних правопорушень в проти безпеки держави.

2. Кримінальні правопорушення проти основ національної безпеки. Дії, спрямовані на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або на захоплення державної влади. Посягання на територіальну цілісність і недоторканність України. Фінансування дій, вчинених з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, зміни меж території або державного кордону України. Посягання на життя державного чи громадського діяча. Диверсія. Державна зрада. Шпигунство.

3. Кримінальні правопорушення, пов'язані із збройною агресією проти України. Перешкоджання законній діяльності Збройних Сил України та інших військових формувань. Колабораційна діяльність. Пособництво державі-агресору. Несанкціоноване поширення інформації про направлення, переміщення зброї, озброєння та бойових припасів в Україну, рух, переміщення або розміщення Збройних Сил України чи інших утворених відповідно до законів України військових формувань, вчинене в умовах воєнного або надзвичайного стану.

4. Кримінальні правопорушення проти безпеки держави. Розголошення державної таємниці. Втрата документів, що містять державну таємницю. Передача або збирання відомостей, що становлять службову інформацію, зібрану у процесі оперативно-розшукової, контррозвідувальної діяльності, у сфері оборони країни. Незаконне переправлення осіб через державний кордон України. Порушення порядку в'їзду на тимчасово окуповану територію України та виїзду з неї. Незаконне перетинання державного кордону України. Порушення порядку здійснення міжнародних передач товарів, що підлягають державному експортному контролю. Порушення правил міжнародних польотів. Ухилення від призову на строкову військову службу, військову службу за призовом осіб офіцерського складу. Ухилення від призову за мобілізацією. Ухилення від проходження служби цивільного захисту в особливий період чи у разі проведення цільової мобілізації. Ухилення від військового обліку або спеціальних зборів.

Тема 27. Кримінальні правопорушення проти порядку управління (авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян) та кримінальні правопорушення проти журналістів

1. Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти порядку управління (авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян) та кримінальних правопорушень проти журналістів. Порядок управління та професійна діяльність журналістів як родовий об'єкт кримінальних правопорушень. Суспільна небезпека кримінальних правопорушень проти порядку управління та кримінальних правопорушень проти журналістів. Класифікація кримінальних правопорушень проти порядку управління. Видові об'єкти кримінальних правопорушень проти порядку управління та кримінальних правопорушень проти журналістів.

2. Кримінальні правопорушення проти журналістів. Погроза або насильство щодо журналіста. Умисне знищення або пошкодження майна журналіста. Посягання на життя журналіста. Захоплення журналіста як заручника.

3. Кримінальні правопорушення, що посягають на авторитет органів державної влади в частині дотримання встановленого законодавством порядку використання державних символів. Наруга над державними символами. Незаконне підняття Державного Прапора України на річковому або морському судні.

4. Кримінальні правопорушення, що посягають на авторитет органів державної виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян в частині дотримання встановленого законодавством порядку діяльності підприємств, установ або організацій та об'єднань громадян.

Незаконне перешкоджання організації або проведенню зборів, мітингів, походів і демонстрацій. Захоплення державних або громадських будівель чи споруд.

5. Кримінальні правопорушення проти представників влади та інших осіб у зв'язку з виконанням службових обов'язків або державною, службовою чи громадською діяльністю. Опір представникові влади, працівникові правоохоронного органу, державному виконавцю, приватному виконавцю, члену громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовцеві, уповноваженій особі Фонду гарантування вкладів фізичних осіб. Втручання в діяльність працівника правоохоронного органу, судового експерта, працівника державної виконавчої служби, приватного виконавця. Втручання у діяльність державного діяча. Погроза або насильство щодо працівника правоохоронного органу. Погроза або насильство щодо державного чи громадського діяча. Умисне знищення або пошкодження майна працівника правоохоронного органу, працівника органу державної виконавчої служби чи приватного виконавця. Посягання на життя працівника правоохоронного органу, члена громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовця. Захоплення представника влади або працівника правоохоронного органу як заручника. Погроза або насильство щодо службової особи чи громадянина, який виконує громадський обов'язок. Перешкоджання діяльності народного депутата України та депутата місцевої ради. Перешкоджання діяльності Рахункової палати, члена Рахункової палати. Перешкоджання діяльності Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України. Умисне знищення або пошкодження майна службової особи чи громадянина, який виконує громадський обов'язок.

6. Кримінальні правопорушення, що посягають на авторитет органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян в частині дотримання встановленого законодавством порядку обігу та використання документів, печаток, штампів, бланків, спеціальних технічних засобів отримання інформації та ліній зв'язку. Викрадення, привласнення, вимагання документів, штампів, печаток, заволодіння ними шляхом шахрайства чи зловживання службовим становищем або їх пошкодження. Підроблення документів, печаток, штампів та бланків, збут чи використання підроблених документів, печаток, штампів. Незаконні придбання, збут або використання спеціальних технічних засобів отримання інформації. Умисне пошкодження або руйнування телекомунікаційної мережі.

7. Інші кримінальні правопорушення, що посягають на авторитет органів влади та місцевого самоврядування, об'єднань громадян, державних підприємств, установ чи організацій. Самовільне присвоєння владних повноважень або звання службової особи. Підкуп працівника підприємства, установи чи організації. Примушування до виконання чи невиконання цивільно-правових зобов'язань. Самоправство.

Змістовий модуль 8. Військові кримінальні правопорушення та кримінальні правопорушення проти миру та безпеки людства

Тема 28. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку

несення військової служби

1. Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти встановленого порядку несення військової служби (військових кримінальних правопорушень). Порядок несення військової служби як родовий об'єкт кримінальних правопорушень. Суспільна небезпека кримінальних правопорушень проти встановленого порядку несення військової служби. Спеціальні ознаки військових кримінальних правопорушень. Класифікація кримінальних правопорушень проти встановленого порядку несення військової служби. Видові об'єкти кримінальних правопорушень проти встановленого порядку несення військової служби.

2. Кримінальні правопорушення, що посягають на порядок підлеглості та військової честі. Непокора. Невиконання наказу. Опір начальникові або примушування його до порушення службових обов'язків. Погроза або насильство щодо начальника. Порушення статутних правил взаємовідносин між військовослужбовцями за відсутності відносин підлеглості. Образа честі і гідності військовослужбовця, погроза військовослужбовцю.

3. Кримінальні правопорушення, що посягають на порядок проходження військової служби. Самовільне залишення військової частини або місця служби. Дезертирство. Ухилення від військової служби шляхом самокалічення або іншим способом.

4. Кримінальні правопорушення, що посягають на порядок управління військовим майном. Викрадення, привласнення, вимагання військовослужбовцем зброї, бойових припасів, вибухових або інших бойових речовин, засобів пересування, військової та спеціальної техніки чи іншого військового майна, а також заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем. Умисне знищення або пошкодження військового майна. Необережне знищення або пошкодження військового майна. Втрата військового майна.

5. Кримінальні правопорушення, що посягають на порядок експлуатації озброєння і військової техніки. Порушення правил поводження зі зброєю, а також із речовинами і предметами, що становлять підвищену небезпеку для оточення. Порушення правил водіння або експлуатації машин. Порушення правил польотів або підготовки до них. Порушення правил кораблеводіння.

6. Кримінальні правопорушення, що посягають на порядок несення спеціальних служб. Порушення статутних правил вартової служби чи патрулювання. Порушення правил несення прикордонної служби. Порушення правил несення бойового чергування. Порушення статутних правил внутрішньої служби.

7. Кримінальні правопорушення, що посягають на порядок зберігання військової таємниці. Розголошення відомостей військового характеру, що становлять державну таємницю, або втрата документів чи матеріалів, що містять такі відомості.

8. Кримінальні правопорушення, що посягають на порядок здійснення своїх повноважень військовими службовими особами Збройних Сил України та інших військових формувань. Недбале ставлення до військової служби. Бездіяльність військової влади. Перевищення військовою службовою особою влади чи службових повноважень.

9. Кримінальні правопорушення, що посягають на порядок виконання військового обов'язку в бою та інших особливих умовах. Здача або залишення ворогові засобів ведення війни. Залишення гинучого військового корабля. Самовільне залишення поля бою або відмова діяти зброєю. Добровільна здача в полон.

10. Кримінальні правопорушення, що посягають на порядок дотримання звичаїв та правил ведення війни. Кримінально протиправні дії військовослужбовця, який перебуває в полоні. Мародерство. Насильство над населенням у районі воєнних дій. Погане поводження з військовополоненими. Незаконне використання символіки Червоного Хреста, Червоного Півмісяця, Червоного Кристала та зловживання нею.

Тема 29. Кримінальні правопорушення проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку

1. Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку. Мир, безпека людства та міжнародний правопорядок як родовий об'єкт кримінальних правопорушень. Суспільна небезпека кримінальних правопорушень проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку. Класифікація кримінальних правопорушень проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку. Видові об'єкти кримінальних правопорушень проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку.

2. Кримінальні правопорушення проти миру. Пропаганда війни. Виготовлення, поширення комуністичної, нацистської символіки та пропаганда комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів. Виправдовування, визнання правомірною, заперечення збройної агресії Російської Федерації проти України, глорифікація її учасників. Планування, підготовка, розв'язування та ведення агресивної війни. Порушення законів та звичаїв війни. Найманство.

3. Кримінальні правопорушення проти безпеки людства. Застосування зброї масового знищення. Розроблення, виробництво, придбання, зберігання, збут, транспортування зброї масового знищення. Екоцид. Геноцид.

4. Кримінальні правопорушення проти міжнародного правопорядку. Посягання на життя представника іноземної держави. Злочини проти осіб та установ, що мають міжнародний захист. Незаконне використання символіки Червоного Хреста, Червоного Півмісяця, Червоного Кристала. Піратство.

Змістовий модуль 9. Кримінальні правопорушення проти суспільства

Тема 30. Кримінальні правопорушення проти довкілля

1. Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти довкілля. Довкілля як родовий об'єкт кримінальних правопорушень. Суспільна небезпека кримінальних правопорушень проти довкілля. Класифікація кримінальних правопорушень проти довкілля. Видові об'єкти кримінальних правопорушень проти довкілля.

2. Кримінальні правопорушення проти екологічної безпеки. Порушення правил екологічної безпеки. Невжиття заходів щодо ліквідації наслідків екологічного забруднення. Приховування або перекручення відомостей про

екологічний стан або захворюваність населення. Проектування чи експлуатація споруд без систем захисту довкілля.

3. Кримінальні правопорушення, що посягають на встановлений порядок використання землі, надр, територій та об'єктів, узятих під охорону держави. Забруднення або псування земель. Незаконне заволодіння ґрунтовим покривом (поверхневим шаром) земель. Незаконне заволодіння землями водного фонду в особливо великих розмірах. Порушення правил охорони або використання надр. Незаконне видобування, збут, придбання, передача, пересилання, перевезення, переробка бурштину. Умисне знищення або пошкодження територій, взятих під охорону держави, та об'єктів природно-заповідного фонду. Безгосподарське використання земель.

4. Кримінальні правопорушення, що посягають на встановлений порядок охорони атмосферного повітря та водних ресурсів. Забруднення атмосферного повітря. Порушення правил охорони вод. Забруднення моря. Порушення законодавства про континентальний шельф України.

5. Кримінальні правопорушення, що посягають на встановлений порядок використання рослинного і тваринного світу. Знищення або пошкодження об'єктів рослинного світу. Незаконна порубка або незаконне перевезення, зберігання, збут лісу. Порушення законодавства про захист рослин. Незаконне полювання. Незаконне зайняття рибним, звіриним або іншим водним добувним промислом. Проведення вибухових робіт з порушенням правил охорони рибних запасів. Порушення ветеринарних правил.

Тема 31. Кримінальні правопорушення проти громадського порядку та моральності

1. Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти громадського порядку та моральності. Громадський порядок і моральність як родовий об'єкт кримінальних правопорушень. Суспільна небезпека кримінальних правопорушень проти громадського порядку та моральності. Класифікація кримінальних правопорушень проти громадського порядку та моральності. Видові об'єкти кримінальних правопорушень проти громадського порядку та моральності.

2. Кримінальні правопорушення проти громадського порядку. Групове порушення громадського порядку. Масові заворушення. Заклики до вчинення дій, що загрожують громадському порядку. Хуліганство.

3. Кримінальні правопорушення проти моральності. Наруга над могилою, іншим місцем поховання або над тілом померлого. Незаконне проведення пошукових робіт на об'єкті археологічної спадщини, знищення, руйнування або пошкодження об'єктів культурної спадщини. Знищення, пошкодження або приховування документів чи унікальних документів Національного архівного фонду. Жорстоке поводження з тваринами. Ввезення, виготовлення або розповсюдження творів, що пропагують культ насильства і жорстокості, расову, національну чи релігійну нетерпимість та дискримінацію. Ввезення, виготовлення, збут і розповсюдження порнографічних предметів. Одержання доступу до дитячої порнографії, її придбання, зберігання, ввезення, перевезення чи інше переміщення, виготовлення, збут і розповсюдження. Проведення видовищного заходу сексуального характеру за участю неповнолітньої особи. Створення або утримання місць розпусти і звідництва. Сутенерство або

втягнення особи в заняття проституцією. Втягнення неповнолітніх у протиправну діяльність.

Тема 32. Кримінальні правопорушення проти здоров'я населення

1. Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти здоров'я населення. Здоров'я населення як родовий об'єкт кримінальних правопорушень. Суспільна небезпека кримінальних правопорушень проти здоров'я населення. Класифікація кримінальних правопорушень проти здоров'я населення. Видові об'єкти кримінальних правопорушень проти здоров'я населення.

2. Кримінальні правопорушення у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів. Контрабанда наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів чи прекурсорів або фальсифікованих лікарських засобів. Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів. Викрадення, привласнення, вимагання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів чи заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем. Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів без мети збуту. Посів або вирощування снотворного маку чи конопель. Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання прекурсорів. Викрадення, привласнення, вимагання прекурсорів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем. Порушення встановлених правил обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів.

3. Кримінальні правопорушення, суміжні з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів. Використання коштів, здобутих від незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів, прекурсорів, отруйних чи сильнодіючих речовин або отруйних чи сильнодіючих лікарських засобів. Викрадення, привласнення, вимагання обладнання, призначеного для виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів, чи заволодіння ним шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем та інші незаконні дії з таким обладнанням. Організація або утримання місць для незаконного вживання, виробництва чи виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів. Незаконне виготовлення, підроблення, використання чи збут підроблених документів на отримання наркотичних засобів, психотропних речовин або прекурсорів. Незаконна видача рецепта на право придбання наркотичних засобів або психотропних речовин.

4. Кримінальні правопорушення, пов'язані з уживанням наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів. Незаконне введення в організм наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів. Схиляння до вживання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів. Незаконне публічне вживання наркотичних засобів.

5. Кримінальні правопорушення проти здоров'я населення, не пов'язані з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів. Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, перевезення, пересилання, зберігання з метою збуту або збут отруйних чи сильнодіючих речовин або

отруйних чи сильнодіючих лікарських засобів. Фальсифікація лікарських засобів або обіг фальсифікованих лікарських засобів. Порушення встановленого порядку доклінічного вивчення, клінічних випробувань і державної реєстрації лікарських засобів. Незаконна організація або утримання місць для вживання одурманюючих засобів. Спонування неповнолітніх до застосування допінгу. Схиляння неповнолітніх до вживання одурманюючих засобів. Порушення санітарних правил і норм щодо запобігання інфекційним хворобам та масовим отруєнням. Порушення правил поводження з мікробіологічними або іншими біологічними агентами чи токсинами. Заготівля, перероблення або збут радіоактивно забруднених продуктів харчування чи іншої продукції.

Змістовий модуль 10. Кримінальні правопорушення проти загальних (спільних) інтересів людини, суспільства та держави

Тема 33. Кримінальні правопорушення проти власності

1. Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти власності. Власність як родовий об'єкт кримінальних правопорушень. Суспільна небезпека кримінальних правопорушень проти власності. Класифікація кримінальних правопорушень проти власності. Видові об'єкти кримінальних правопорушень проти власності. Предмет кримінальних правопорушень проти власності. Відмежування складів кримінальних правопорушень проти власності від суміжних складів кримінальних правопорушень.

2. Кримінальні правопорушення проти власності, що полягають у заволодінні чужим майном. Крадіжка. Грабіж. Розбій. Викрадення води, електричної або теплової енергії шляхом її самовільного використання. Вимагання. Шахрайство. Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем.

3. Кримінальні правопорушення проти власності, не пов'язані із заволодінням чужим майном. Заподіяння майнової шкоди шляхом обману або зловживання довірою. Незаконне привласнення особою знайденого або чужого майна, що випадково опинилося у неї. Умисне знищення або пошкодження майна. Умисне пошкодження об'єктів електроенергетики. Погроза знищення майна. Необережне знищення або пошкодження майна. Порушення обов'язків щодо охорони майна. Самовільне зайняття земельної ділянки та самовільне будівництво. Придбання, отримання, зберігання чи збут майна, одержаного кримінально протиправним шляхом.

Тема 34. Кримінальні правопорушення у сфері господарської та пов'язаної з нею діяльності

1. Загальна характеристика кримінальних правопорушень у сфері господарської та пов'язаної з нею діяльності. Господарська діяльність як родовий об'єкт кримінальних правопорушень. Суспільна небезпека кримінальних правопорушень у сфері господарської та пов'язаної з нею діяльності. Класифікація кримінальних правопорушень у сфері господарської та пов'язаної з нею діяльності. Видові об'єкти кримінальних правопорушень у сфері господарської та пов'язаної з нею діяльності.

2. Кримінальні правопорушення проти системи грошового обігу, фондового ринку і порядку обігу деяких документів. Виготовлення, зберігання,

придбання, перевезення, пересилання, ввезення в Україну з метою використання при продажу товарів, збуту або збут підроблених грошей, державних цінних паперів, білетів державної лотереї, марок акцизного податку чи голографічних захисних елементів. Незаконні дії з документами на переказ, платіжними картками та іншими засобами доступу до банківських рахунків, електронними грошима, обладнанням для їх виготовлення. Маніпулювання на організованих ринках. Маніпулювання на енергетичному ринку. Підроблення документів, які подаються для реєстрації випуску цінних паперів. Порухення порядку ведення реєстру власників іменних цінних паперів. Виготовлення, збут та використання підроблених недержавних цінних паперів. Незаконне використання інсайдерської інформації. Приховування інформації про діяльність емітента. Незаконне використання інсайдерської інформації щодо оптових енергетичних продуктів.

3. Кримінальні правопорушення проти системи оподаткування і системи загальнообов'язкового державного соціального страхування. Незаконне виготовлення, зберігання, збут або транспортування з метою збуту підакцизних товарів. Ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів). Ухилення від сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування.

4. Кримінальні правопорушення проти бюджетної системи. Нецільове використання бюджетних коштів, здійснення видатків бюджету чи надання кредитів з бюджету без встановлених бюджетних призначень або з їх перевищенням. Видання нормативно-правових актів, що зменшують надходження бюджету або збільшують витрати бюджету всупереч закону.

5. Кримінальні правопорушення проти порядку переміщення предметів через митний кордон України. Контрабанда. Переміщення через митний кордон України поза митним контролем або з приховуванням від митного контролю лісоматеріалів або пиломатеріалів цінних та рідкісних порід дерев, лісоматеріалів необроблених, а також інших лісоматеріалів, заборонених до вивозу за межі митної території України.

6. Кримінальні правопорушення проти порядку зайняття господарською діяльністю. Незаконне використання з метою отримання прибутку гуманітарної допомоги, благодійних пожертв або безоплатної допомоги. Незаконний обіг дисків для лазерних систем зчитування, матриць, обладнання та сировини для їх виробництва. Незаконна діяльність з організації або проведення азартних ігор, лотерей. Підроблення документів, які подаються для проведення державної реєстрації юридичної особи та фізичних осіб – підприємців. Протидія законній господарській діяльності. Протиправне заволодіння майном підприємства, установи, організації. Легалізація (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом. Умисне порушення вимог законодавства про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансування тероризму. Порушення порядку здійснення операцій з металобрухтом. Умисне введення в обіг на ринку України (випуск на ринок України) небезпечної продукції.

7. Кримінальні правопорушення проти прав кредиторів. Доведення банку до неплатоспроможності. Доведення до банкрутства. Порушення порядку

ведення бази даних про вкладників або порядку формування звітності. Фальсифікація фінансових документів та звітності фінансової організації, приховування неплатоспроможності фінансової установи або підстав для відкликання (анулювання) ліцензії фінансової установи. Шахрайство з фінансовими ресурсами.

8. Кримінальні правопорушення проти засад добросовісної конкуренції. Незаконне використання знака для товарів і послуг, фірмового найменування, кваліфікованого зазначення походження товару. Незаконне збирання з метою використання або використання відомостей, що становлять комерційну або банківську таємницю. Розголошення комерційної або банківської таємниці.

9. Кримінальні правопорушення проти порядку приватизації. Незаконна приватизація державного, комунального майна.

Тема 35. Кримінальні правопорушення у сфері використання комп'ютерів, комп'ютерних систем і мереж та мереж електрозв'язку

1. Загальна характеристика кримінальних правопорушень у сфері використання комп'ютерів, комп'ютерних систем і мереж та мереж електрозв'язку. Використання комп'ютерів, комп'ютерних систем і мереж та мереж електрозв'язку як родовий об'єкт кримінальних правопорушень. Суспільна небезпека кримінальних правопорушень у сфері використання комп'ютерів, комп'ютерних систем і мереж та мереж електрозв'язку. Класифікація кримінальних правопорушень у сфері використання комп'ютерів, комп'ютерних систем і мереж та мереж електрозв'язку.

2. Система кримінальних правопорушень у сфері використання комп'ютерів, комп'ютерних систем і мереж та мереж електрозв'язку. Несанкціоноване втручання в роботу електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку. Створення з метою використання, розповсюдження або збуту шкідливих програмних чи технічних засобів, а також їх розповсюдження або збут. Несанкціоновані збут або розповсюдження інформації з обмеженим доступом, яка зберігається в електронно-обчислювальних машинах (комп'ютерах), автоматизованих системах, комп'ютерних мережах або на носіях такої інформації. Порушення правил експлуатації електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку або порядку чи правил захисту інформації, яка в них оброблюється. Перешкоджання роботі електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку шляхом масового розповсюдження повідомлень електрозв'язку. Інші кримінальні правопорушення, вчинювані із застосуванням комп'ютерів.

Змістовий модуль 11. Кримінальні правопорушення проти порядку здійснення службової та професійної діяльності

Тема 36. Кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної із наданням публічних послуг. Корупційні кримінальні правопорушення та кримінальні правопорушення, що пов'язані з корупцією

1. Загальна характеристика кримінальних правопорушень у сфері

службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної із наданням публічних послуг, корупційних кримінальних правопорушень і кримінальних правопорушень, що пов'язані з корупцією. Службова діяльність та професійна діяльність, пов'язана із наданням публічних послуг як родовий об'єкт кримінальних правопорушень. Суспільна небезпека кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної із наданням публічних послуг, корупційних кримінальних правопорушень і кримінальних правопорушень, що пов'язані з корупцією. Класифікація кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної із наданням публічних послуг, корупційних кримінальних правопорушень і кримінальних правопорушень, що пов'язані з корупцією. Видові об'єкти кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної із наданням публічних послуг. Корупційні кримінальні правопорушення. Кримінальні правопорушення, що пов'язані з корупцією.

2. Кримінальні правопорушення, що посягають на нормальну службову діяльність в органах державної влади, місцевого самоврядування та інших юридичних особах публічного права. Зловживання владою або службовим становищем. Здійснення народним депутатом України на пленарному засіданні Верховної Ради України голосування замість іншого народного депутата України. Перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу. Бездіяльність працівника правоохоронного органу щодо незаконної діяльності з організації або проведення азартних ігор, лотерей. Декларування недостовірної інформації. Неподання суб'єктом декларування декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування. Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою. Незаконне збагачення. Пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди службовій особі. Провокація підкупу.

3. Кримінальні правопорушення, що посягають на нормальну службову діяльність в юридичних особах приватного права. Зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми. Підкуп службової особи юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми.

4. Кримінальні правопорушення, що посягають на нормальну службову діяльність в юридичних особах як публічного, так і приватного права. Службове підроблення. Службова недбалість. Зловживання впливом.

5. Кримінальні правопорушення, що посягають на нормальну професійну діяльність, пов'язану з наданням публічних послуг. Зловживання повноваженнями особами, які надають публічні послуги. Підкуп особи, яка надає публічні послуги. Протиправний вплив на результати офіційних спортивних змагань.

Тема 37. Кримінальні правопорушення проти правосуддя

1. Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти правосуддя. Правосуддя як родовий об'єкт кримінальних правопорушень. Суспільна небезпека кримінальних правопорушень проти правосуддя. Класифікація кримінальних правопорушень проти правосуддя. Видові об'єкти кримінальних правопорушень проти правосуддя.

2. Кримінальні правопорушення у сфері належної реалізації конституційних принципів здійснення правосуддя. Завідомо незаконні затримання, привід, домашній арешт або тримання під вартою. Притягнення завідомо невинного до кримінальної відповідальності. Порушення права на захист. Втручання в діяльність судових органів. Незаконне втручання в роботу автоматизованої системи документообігу суду. Втручання в діяльність захисника чи представника особи.

3. Кримінальні правопорушення у сфері охорони життя, здоров'я, власності, особистої безпеки суддів, присяжних та інших учасників провадження. Погроза або насильство щодо судді, народного засідателя чи присяжного. Умисне знищення або пошкодження майна судді, народного засідателя чи присяжного. Посягання на життя судді, народного засідателя чи присяжного у зв'язку з їх діяльністю, пов'язаною із здійсненням правосуддя. Погроза або насильство щодо захисника чи представника особи. Умисне знищення або пошкодження майна захисника чи представника особи. Посягання на життя захисника чи представника особи у зв'язку з діяльністю, пов'язаною з наданням правової допомоги.

4. Кримінальні правопорушення у сфері одержання достовірних доказів та істинних висновків під час здійснення провадження. Примушування давати показання. Завідомо неправдиве повідомлення про вчинення кримінального правопорушення. Введення в оману суду або іншого уповноваженого органу. Відмова свідка від давання показань або відмова експерта чи перекладача від виконання покладених на них обов'язків. Перешкоджання з'явленню свідка, потерпілого, експерта, спеціаліста, примушування їх до відмови від давання показань чи висновку. Представництво в суді без повноважень.

5. Кримінальні правопорушення у сфері своєчасного розкриття та припинення кримінально протиправних посягань. Невжиття заходів безпеки щодо осіб, взятих під захист. Розголошення відомостей про заходи безпеки щодо особи, взятої під захист. Розголошення даних оперативно-розшукової діяльності, досудового розслідування. Порушення правил адміністративного нагляду. Приховування злочину.

6. Кримінальні правопорушення у сфері належного виконання судових актів та заходів впливу, що ними призначені. Невиконання судового рішення. Незаконні дії щодо майна, на яке накладено арешт, заставленого майна або майна, яке описано чи підлягає конфіскації. Ухилення від покарання, не пов'язаного з позбавленням волі. Умисне невиконання угоди про примирення або про визнання винуватості. Злісне ухилення особи від відбування адміністративного стягнення у виді суспільно корисних робіт. Ухилення від відбування покарання у виді обмеження волі та у виді позбавлення волі. Невиконання обмежувальних заходів, обмежувальних приписів або непроходження програми для кривдників. Злісна непокора вимогам адміністрації установи виконання покарань. Дії, що дезорганізують роботу установ виконання покарань. Втеча з місця позбавлення волі або з-під варти. Втеча із спеціалізованого лікувального закладу.

Тема 38. Кримінальні правопорушення проти загальної громадської безпеки

1. Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти загальної громадської безпеки. Громадська безпека як родовий об'єкт кримінальних правопорушень. Суспільна небезпека кримінальних правопорушень проти громадської безпеки. Класифікація кримінальних правопорушень проти громадської безпеки. Видові об'єкти кримінальних правопорушень проти громадської безпеки.

2. Кримінальні правопорушення, пов'язані із консолідацією злочинної діяльності. Створення, керівництво злочинною спільнотою або злочинною організацією, а також участь у ній. Встановлення або поширення злочинного впливу. Організація, сприяння у проведенні або участь у злочинному зібранні (сходці). Звернення за застосуванням злочинного впливу. Сприяння учасникам злочинних організацій та укриття їх злочинної діяльності. Бандитизм. Створення терористичної групи чи терористичної організації. Створення не передбачених законом воєнізованих або збройних формувань.

3. Кримінальні правопорушення терористичного спрямування. Терористичний акт. Втягнення у вчинення терористичного акту. Публічні заклики до вчинення терористичного акту. Сприяння вчиненню терористичного акту. Фінансування тероризму. Перетинання державного кордону України з терористичною метою.

4. Кримінальні правопорушення, пов'язані з незаконним поводженням зі зброєю, боєприпасами, вибуховими чи радіоактивними матеріалами. Напад на об'єкти, на яких є предмети, що становлять підвищену небезпеку для оточення. Викрадення, привласнення, вимагання вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин чи радіоактивних матеріалів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживанням службовим становищем. Незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами. Незаконне виготовлення, переробка чи ремонт вогнепальної зброї або фальсифікація, незаконне видалення чи зміна її маркування, або незаконне виготовлення бойових припасів, вибухових речовин чи вибухових пристроїв. Недбале зберігання вогнепальної зброї або бойових припасів. Незаконне поводження з радіоактивними матеріалами. Незаконне виготовлення ядерного вибухового пристрою чи пристрою, що розсіює радіоактивний матеріал або випромінює радіацію. Погроза вчинити викрадення або використати радіоактивні матеріали.

5. Кримінальні правопорушення, що порушують правила, які забезпечують громадську безпеку. Завідомо неправдиве повідомлення про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності. Порушення правил поводження з вибуховими, легкозаймистими та їдкими речовинами або радіоактивними матеріалами. Порушення вимог режиму радіаційної безпеки. Незаконне ввезення на територію України відходів і вторинної сировини. Незаконне перевезення на повітряному судні вибухових або легкозаймистих речовин. Порушення встановлених законодавством вимог пожежної безпеки. Умисне знищення або пошкодження об'єктів житлово-комунального господарства.

Тема 39. Кримінальні правопорушення проти безпеки виробництва

1. Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти безпеки виробництва. Безпека виробництва як родовий об'єкт кримінальних правопорушень. Суспільна небезпека кримінальних правопорушень проти безпеки виробництва. Класифікація кримінальних правопорушень проти безпеки виробництва.

2. Кримінальні правопорушення, що порушують загальні правила безпеки праці. Порушення вимог законодавства про охорону праці. Порушення правил, що стосуються безпечного використання промислової продукції або безпечної експлуатації будівель і споруд.

3. Кримінальні правопорушення, що порушують спеціальні правила безпеки при виконанні робіт з підвищеною небезпекою. Порушення правил безпеки під час виконання робіт з підвищеною небезпекою. Порушення правил безпеки на вибухонебезпечних підприємствах або у вибухонебезпечних цехах. Порушення правил ядерної або радіаційної безпеки.

Тема 40. Кримінальні правопорушення проти безпеки руху та експлуатації транспорту

1. Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти безпеки виробництва. Безпека руху та експлуатації транспорту як родовий об'єкт кримінальних правопорушень. Суспільна небезпека кримінальних правопорушень проти безпеки руху та експлуатації транспорту. Класифікація кримінальних правопорушень проти безпеки руху та експлуатації транспорту. Видові об'єкти кримінальних правопорушень проти безпеки руху та експлуатації транспорту.

2. Кримінальні правопорушення проти безпеки руху та експлуатації залізничного, водного і повітряного транспорту. Порушення правил безпеки руху або експлуатації залізничного, водного чи повітряного транспорту. Здійснення професійної діяльності членом екіпажу або обслуговування повітряного руху диспетчером управління повітряним рухом (диспетчером служби руху) у стані алкогольного сп'яніння або під впливом наркотичних чи психотропних речовин. Пошкодження шляхів сполучення і транспортних засобів. Угон або захоплення залізничного рухомого складу, повітряного, морського чи річкового судна. Блокування транспортних комунікацій, а також захоплення транспортного підприємства. Примушування працівника транспорту до невиконання своїх службових обов'язків. Порушення правил повітряних польотів. Порушення правил використання повітряного простору. Самовільне без нагальної потреби зупинення поїзда. Ненадання допомоги судну та особам, що зазнали лиха. Неповідомлення капітаном назви свого судна при зіткненні суден.

3. Кримінальні правопорушення проти безпеки руху та експлуатації автомобільного і міського електричного транспорту. Порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами. Порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами в стані сп'яніння. Випуск в експлуатацію технічно несправних транспортних засобів або інше порушення їх експлуатації. Порушення правил, норм і стандартів, що стосуються убезпечення дорожнього руху. Незаконне заволодіння транспортним засобом. Знищення, підробка або заміна номерів вузлів та агрегатів

транспортного засобу.

4. Кримінальні правопорушення у сфері безпечного функціонування всіх видів механічного та трубопровідного транспорту. Порушення чинних на транспорті правил. Пошкодження об'єктів магістральних або промислових нафто-, газо-, конденсатопроводів та нафтопродуктопроводів.

5. ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

5.1. Методи навчання

Під час проведення навчальних занять можуть застосовуватися такі методи:

- словесні методи навчання;
- наочні методи навчання;
- практичні методи навчання;
- проблемно-пошукові методи навчання.

5.2. Порядок оцінювання результатів навчання

Оцінювання роботи здобувачів/здобувачок вищої освіти здійснюється відповідно до загальноуніверситетської системи оцінювання знань.

Система передбачає:

для денної та заочної форм здобуття освіти

Підсумковий контроль – ЗАЛІК	Підсумковий контроль – ЕКЗАМЕН
Аудиторна робота – 80 балів	Аудиторна робота – 40 балів
Самостійна робота – 20 балів	Самостійна робота – 10 балів
Залік	Екзамен – 50 балів
Усього за навчальну дисципліну (освітній компонент) – 100 балів	Усього за навчальну дисципліну (освітній компонент) – 100 балів

Для переведу оцінок у бали у разі підсумкового контролю у формі заліку необхідно користуватися формулою:

$$AP = \frac{\text{сума всіх отриманих оцінок за аудиторну роботу}}{\text{МКО} + \text{КДО} \cdot 0,5 + \text{КНО}} * 16 =$$

- AP – результат аудиторної роботи;
- МКО – мінімальна кількість оцінок (1/3 (33 %) від кількості семінарських занять/практичних занять, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни). Якщо МКО складає дробове число, то до розрахунку береться наступне ціле число;
- КДО – кількість «додаткових» оцінок – оцінок, що перевищують МКО;
- КНО – кількість невідпрацьованих «незадовільних» оцінок та невідпрацьованих пропущених занять.

Для переведу оцінок у бали у разі підсумкового контролю у формі екзамену необхідно користуватися формулою:

$$AP = \frac{\text{сума всіх отриманих оцінок за аудиторну роботу}}{\text{МКО} + \text{КДО} * 0,5 + \text{КНО}} * 8 =$$

- AP – результат аудиторної роботи;
- МКО – мінімальна кількість оцінок (1/3 (33 %) від кількості семінарських занять/практичних занять, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни). Якщо МКО складає дробове число, то до розрахунку береться наступне ціле число;
- КДО – кількість «додаткових» оцінок – оцінок, що перевищують МКО;
- КНО – кількість невідпрацьованих «незадовільних» оцінок та невідпрацьованих пропущених занять.

При оцінюванні екзамену застосовуються такі критерії:

– 45-50 балів – здобувач/здобувачка вищої освіти повністю виконав/виконала завдання правильно, допустив/допустила 1-2 помилки, вільно володіє навчальним матеріалом, надав/надала повну, вичерпну відповідь на поставлене запитання, з посиланням на чинні нормативно-правові акти (або правильно відповів/відповіла на 90-100% тестових завдань). Максимальна кількість балів може бути знижена, якщо під час відповіді здобувач/здобувачка вищої освіти не зробив/зробила посилання на чинні нормативно-правові акти чи допустив/допустила незначні помилки.

– 35-44 балів – здобувач/здобувачка вищої освіти виконав/виконала усі завдання та допустив/допустила незначні лексичні та граматичні помилки, володіє достатнім обсягом навчального матеріалу, надав/надала відповідь на питання але допустив/допустила помилки, що впливають на загальний висновок (або правильно відповів/відповіла на 70-89% тестових завдань);

– 25-34 балів – здобувач/здобувачка вищої освіти виконав/виконала усі завдання та допустив/допустила значні лексичні та граматичні помилки, володіє навчальним матеріалом поверхово і фрагментарно на репродуктивному рівні або володіє частиною навчального матеріалу чи допускає значні помилки, які приводять до викривлення інформації (або правильно відповів/відповіла на 50-69% тестових завдань);

– 0-24 балів – здобувач/здобувачка вищої освіти не може виконати завдання та робить значні лексичні та граматичні помилки, які суттєво впливають на результат, не володіє навчальним матеріалом, відмовляється відповідати на запитання або робить принципові помилки, які викривлюють усе рішення (або правильно відповів/відповіла менше ніж на 50% тестових завдань).

Для визначення ступеня засвоєння навчального матеріалу та подальшого його оцінювання на семінарському чи практичному занятті слід врахувати певні рівні знань:

1. Теоретична відповідь

– оцінка «5» високий рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти вільно володіє навчальним матеріалом, опрацювавши основну та додаткову літературу, аргументовано висловлює свої думки, проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань у самостійній роботі;

– оцінка «4» добрий рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти володіє

певним обсягом навчального матеріалу, здатний/здатна його аналізувати, але не має достатніх знань для формулювання висновків, поєднання теоретичних знань із практичними прикладами;

– оцінка «3» задовільний рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти володіє навчальним матеріалом поверхово і фрагментарно на репродуктивному рівні або володіє частиною навчального матеріалу;

– оцінка «0» незадовільний рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти не володіє навчальним матеріалом, відмовляється відповідати на запитання.

2. Тест: правильне вирішення тесту оцінюється в 1 бал.

3. Задача: вважається вирішеною і оцінюється:

– оцінка «5» високий рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти повністю правильно вирішив/вирішила задачу, надав/надала відповіді на всі поставлені в умовах питання, з посиланням на чинні нормативно-правові акти;

– оцінка «4» добрий рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти повністю правильно вирішив/вирішила задачу, надав/надала відповіді на всі поставлені в умовах питання, але не зробив посиланням на чинні нормативно-правові акти чи допустив незначні помилки;

– оцінка «3» задовільний рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти надав/надала відповіді не на всі поставлені в умовах питання, чи не зробив посиланням на чинні нормативно-правові акти, чи допустив значні помилки;

– оцінка «0» незадовільний рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти не правильно вирішив/вирішила задачу.

4. Реферативне повідомлення – оцінюється в 5 балів:

1 бал – належне оформлення реферативного повідомлення;

1 бал – глибока проробка теми (наявність достатньої кількості літературних джерел, наявність ґрунтовних висновків);

1 бал – теоретична обґрунтованість теми, визначення її актуальності, мети, завдань, чітко розроблений науковий апарат;

2 бали – грамотна і аргументована презентація реферату.

Кожну оцінку викладач/викладачка має аргументовано мотивувати.

6. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Базові

1. Берзін П.С. Кримінальне право України. Загальна частина. Підручник у 3-х томах. Том 1. Загальні засади. 2-ге вид., виправ. і доп. Київ : ВД «Дакор», 2019. 562 с.

2. Вереша Р.В. Кримінальне право України на сучасному етапі. Загальна частина : навч. посіб. Київ : Алерта, 2022. 612 с.

3. Вереша Р.В. Кримінальне право України. Загальна частина : навч. посібник. Вид. 10-те, перероб. та допов. Київ : Алерта, 2024. 604 с.

4. Кримінальне право України. Загальна та Особлива частини : навч. посіб. для підготовки до ЗНО / Тютюгін В.І. 3-те вид., перероб. та доп. Харків : Право, 2022. 346 с.

5. Кримінальне право України. Загальна частина : підруч. / за ред. В.Я. Тація, В.І. Тютюгіна, В.І. Борисова. 6-те вид., перероб. та доп. Харків : Право, 2020. 584 с.

6. Кримінальне право України: Особлива частина : підручник / В.Я. Тацій, В.І. Борисов, В.І. Тютюгін та ін. ; за ред. В.Я. Тація, В.І. Борисова, В.І. Тютюгіна. 6-те вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2020. 768 с.
7. Кримінальний кодекс України з постатейним коментарем, висновками Верховного Суду : станом на 01.01.2021 / упоряд. С.Г. Туманов. 2-ге вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2021. 976 с.
8. Кримінальний кодекс України з постатейними матеріалами практики Європейського суду з прав людини / За заг. ред. А. Столітнього. Київ: Норма права. 2022. 1104 с.
9. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за ред. М.І. Мельника, М.І. Хавронюка. 11-те вид., переробл. та допов. Київ : ВД «Дакор», 2019. 1384 с.
10. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / М.І. Ануфрієв, О.Г. Боднарчук, С.С. Вітвіцький та ін. ; за заг. ред. І.М. Копотуна. Київ : «КНТ», 2023. 968 с.
11. Правові висновки Верховного суду в кримінальному судочинстві після реформи правосуддя / Іншин М.І., Журавльов Д.В., Дрозд О.Ю., Чижмарь К.І., Копотун І.М., Журавель В.І. Київ: Центр навчальної літератури. 2020. 512 с.
12. Сухонос В.В. Кримінальне право України. Особлива частина : підручник / В.В. Сухонос, Р.М. Білокінь, В.В. Сухонос (мол.) ; за заг. ред. В.В. Сухоноса. Суми : ПФ «Видавництво «Університетська книга»», 2024. 672 с.
13. Тютюгін В.І., Рубашенко М.А. Кримінальне право України. Особлива частина : посіб. для підгот. до заліків та іспитів / відп. ред. В.І. Тютюгін. 5-те вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2022. 242 с.

Додаткові

1. Велика українська юридична енциклопедія: у 20-ти томах. Том 17 : Кримінальне право. Редкол. : В.Я. Тацій (голова), В.І. Борисов (заст. голови) та ін. ; Нац. акад. прав. наук України ; Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків : Право, 2017. 1064 с.
2. Дудоров О. Кримінально-правові проблеми сучасної України (вибрані праці). Київ : Ваіте, 2022. 632 с. URL: osce.org/files/f/documents/1/9/521503.pdf?fbclid=IwAR3FhI81IUzabxexUFCud6zkAW_VfbKnsuCwiuJJ2gip_jTmEF9RBnho
3. Злочинна колаборація в умовах збройної агресії: практич. порадник з кримінально-правової оцінки та розмежування / за заг. ред. В.В. Малюка. Київ : Алерта, 2023. 312 с.
4. Карчевський М.В. Кримінальне право України. Загальна частина. Презентації [Електронний ресурс] : навч. посіб. Северодонецьк : ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка, 2020. URL: https://karchevskiy.org/album_8_5/
5. Карчевський М.В. Протидія злочинності в Україні (2013-2020): інфографіка. Київ : ВАІТЕ, 2021. 312 с.
6. Кримінальні правопорушення проти інтересів держави та суспільства: кваліфікація, криміналістична тактика та методика розслідування : практикум / С.В. Головкін, О.В. Одинцова ; за заг. ред. д.ю.н., проф. Є.О. Письменського. Северодонецьк : ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка, 2021. 150 с.
7. Міжнародне кримінальне право (співробітництво держав у протидії

злочинності) : підручник / В.А. Гринчак, І.В. Земан, І.І. Когутич, О.К. Марін. Харків : Право, 2019. 460 с.

8. Новели кримінального законодавства України, прийняті в умовах воєнного стану : наук.-практ. комент. / А.А. Вознюк, О.О. Дудоров, Р.О. Мовчан, С.С. Чернявський та ін. ; за ред. А.А. Вознюка, Р.О. Мовчана, В.В. Чернея. Київ : Норма права, 2022. 278 с.

9. Одинцова О. В. Межі кримінально-правового реагування на незаконний обіг наркотичних засобів та психотропних речовин у невеликих розмірах. *«Наукові інновації та передові технології» (Серія «Державне управління», Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Психологія», Серія «Педагогіка»)*. 2022. № 1 (3). С. 301–310. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2022-1\(3\)-301-310](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2022-1(3)-301-310)

10. Одинцова О. В. Чи доцільно посилювати кримінальну відповідальність за незаконне культивування снотворного маку та конопель? *Вісник ЛДУВС імені Е.О. Дідоренка*. 2022. № 1. С. 111–123. DOI: <https://doi.org/10.33766/2524-0323.97.111-123>

11. Одинцова О. Гендерні аспекти звільнення від відбування покарання з випробуванням. *Вісник ЛДУВС імені Е.О. Дідоренка*. 2023. № 1. С. 174–184. DOI: <https://doi.org/10.33766/2524-0323.101.174-184>

12. Одинцова О.В., Морозов Д.А. Гендерні аспекти звільнення чоловіків та жінок від відбування покарання у виді позбавлення волі на певний строк у разі народження в них дитини. *Вісник ЛДУВС імені Е.О. Дідоренка*. 2024. № 1. С. 118–130. DOI: <https://doi.org/10.33766/2786-9156.105.118-130>

13. Одинцова О.В. Звільнення від кримінальної відповідальності за посягання проти власності у зв'язку з примиренням винного з потерпілим в умовах воєнного стану. *Українська поліцейстика: теорія, законодавство, практика*. 2025. № 1. С. 130–136. DOI: <https://doi.org/10.32782/2709-9261-2025-1-13-22>

14. Одинцова О.В. Примирення винного з потерпілим при призначенні покарання (за чинним Кримінальним кодексом України та проектом нового Кримінального кодексу України). *Правовий часопис Донбасу*. 2025. № 2 (91). С.71-75. DOI: <https://doi.org/10.33766/2524-0323.101.174-184>

15. Пономаренко Ю.А. Загальна теорія визначення караності кримінальних правопорушень : монографія. Харків : Право, 2020. 720 с. URL: <https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/18747/1/Ponomarenko-2020.pdf>

16. Сучасна кримінально-правова система в Україні: реалії та перспективи : монографія / Ю. В. Баулін, М. В. Буроменський, В. В. Голіна та ін. Київ : ВАІТЕ, 2015. 688 с.

17. Топчій В.В., Дідківська Г.В., Мудряк Т.О. Кримінальне право України. Загальна частина : навч. посіб. у схемах. Держ. фіскальна служба України. Ун-т ДФС України, Союз юристів України ГО «Всеукраїнська асоціація кримінального права». Вінниця : «ТВОРИ», 2019. 344 с.

Нормативно-правові акти

1. Конституція України. Прийнята на 5-й сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141 (з наступними змінами та доповненнями).

2. Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі: Закон України від 01 грудня 1994 року № 264-94-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 52. Ст. 455 (з наступними змінами та доповненнями).

3. Кримінальний Кодекс України : Закон України від 5 квітня 2001 р. № 2341–III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 25-26. Ст. 131 (з наступними змінами та доповненнями).

4. Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживанню ними: Закон України від 15 лютого 1995 р. № 62/95-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1995. № 10. Ст. 62 (з наступними змінами та доповненнями).

5. Про обіг в Україні наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів : Закон України № 61/95-ВР від 15.02.1995. *Відомості Верховної Ради України*. 1995. № 10. Ст. 60 (з наступними змінами та доповненнями).

6. Про запобігання корупції : Закон України № 1700-VII від 14.10.2014. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 49. Ст. 2056 (з наступними змінами та доповненнями).

7. Про прокуратуру : Закон України від 14 жовтня 2014 року №1697-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 2-3. Ст. 12 (з наступними змінами та доповненнями).

8. Про Національну поліцію : Закон України від 02 липня 2015 року №580-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 40-41. Ст. 379 (з наступними змінами та доповненнями).

9. Рішення у справі «Фокс, Кемпбелл і Хартлі проти Сполученого Королівства» (Fox, Campbell and Hartley v. the United Kingdom), заяви №№ 12244/86, 12245/86, 12383/86, від 30 серпня 1990 року.

10. Рішення у справі «Мюррей проти Сполученого Королівства», заява № 14310/88 від 28 жовтня 1994 року.

11. Рішення у справі «Тайшейро (Таксейра) де Каштро проти Португалії», заява № 44/1997/828/1034, від 09.06.1998 року.

12. Рішення у справі «Секейра проти Португалії», заява № 73557/01, від 06.05.2003 року.

13. Рішення у справі «Ваньян проти Російської Федерації», заява № 53203/99, від 15.12.2005 року.

14. Рішення у справі «Худобін проти Російської Федерації», заява № 59696/00, від 26.10.2006 року.

15. Рішення у справі «Чеботарі проти Молдови», заява № 35615/06 від 13 листопада 2007 року.

16. Рішення у справі «Малінінас проти Литви», заява № 10071/04, від 01 липня 2008 року.

17. Рішення у справі «Раманаускас проти Литви», заява N 74420/01, від 5 лютого 2008 року.

18. Рішення у справі «Мілініне проти Литви», заява № 74355/01, від 24 червня 2008 року.

19. Рішення у справі «Барак Хан проти Туреччини», заява 17570/04, від 15 грудня 2009 року.

20. Рішення у справі «Чеботарь проти Молдови», заява № 27138/04, від 27 квітня 2010 року.
21. Рішення у справі «Нечипорук і Йонкало проти України», заява № 42310/04, від 27 липня 2011 року.
22. Рішення у справі «Веселов та інші проти Російської Федерації», заяви № 23200/10, від 24009/07 і 556/10, від 2 жовтня 2012 року.
23. Рішення у справі «Сепіл проти Туреччини», заява № 17711/07, від 12 листопада 2013 року.
24. Рішення у справі «Санду та інші проти Молдови», заява № 16463/08, від 11 лютого 2014 року.
25. Рішення у справі «Таранекс проти Латвії», заява № 3082/06, від 02 грудня 2014 року.
26. Рішення у справі «Фюрч проти Німеччини», заява № 54648/09, від 23.10.2014 року.
27. Рішення у справі «Носко і Нефьодов проти Російської Федерації», заяви №№ 5753/09, 11789/10, від 30 жовтня 2014 року.
28. Рішення у справі «Баннікова проти Російської Федерації», заява № 18757/06, від 26 травня 2016 року.
29. Рішення у справі «Матанович проти Хорватії», заява № 2742/12, від 04 квітня 2017 року.
30. Рішення у справі «Акбай та інші проти Німеччини», заява № 4049/15, від 15 жовтня 2020 року.

Інформаційні ресурси

Офіційний сайт Президента України	www.president.gov.ua
Офіційний сайт Верховної Ради України	www.rada.gov.ua
Офіційний сайт Кабінету Міністрів України	www.kmu.gov.ua
Офіційний сайт Верховного Суду	supreme.court.gov.ua/supreme
Офіційний сайт Міністерства внутрішніх справ України	https://mvs.gov.ua/
Офіційний сайт Вищої ради правосуддя	https://hcj.gov.ua/
Офіційний сайт Європейського Суду з прав людини	www.echr.coe.int
Газета «Урядовий кур'єр»	www.ukurier.gov.ua
Газета «Юридична практика»	www.pravo.ua
Газета «Юридичний вісник України»	yvu.com.ua
Донецький державний університет внутрішніх справ	https://dnuvs.ukr.education/
Національна академія правових наук України	www.aprnu.kharkiv.org
Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського	www.nbu.gov.ua
Національна Парламентська бібліотека України	www.nplu.org
Публічна бібліотека імені Лесі Українки	www.lucl.kiev.ua

